

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al Asociațiunii Institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

••••••••

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

După pârjolul ultimei conversiuni. — Punere în practică. — Lege asupra cecului.

După pârjolul ultimei conversiuni.

Legea conversiunii întocmită de tehnicieni și revizuită de trei ori de către politicieni, urmează să fie aplicată. Dificultățile aplicării ei, — lăsând la o parte imoralitățile crase, ce ies la iveală cu această ocazie, — se isbesc de capul Băncii Naționale. Pagubele sunt ale noastre ale băncilor, cari trebuie să mai suportăm în plus și ponosul unei stigmatizări de cămătari feroci, trecută în opinia publică, grație concursului „înțelept” al politicianilor „patrioți”.

Toate nădejtile pe cari le legam de revizuirea legii, așteptam să fie realizate de ultima modificare, fiindcă ea urma să fie făcută de Partidul Politic poreclit burghez, care la tot cazul era acreditat a fi partidul, care cunoaște mai bine nevoile economice ale țării, decât ori care altul. Mare ne-a fost însă și dureauă surpriza, văzând cum și Partidul Național Liberal a alunecat pe terenul demagogiei. În locul unei revizuirii chibzuite, bazată pe echitate, a modificat legea după criteriile cunoscute ale celorlalte partide „democratice”, schimbându-i numele și agravându-i dispozițiile revoluționare. S’au sacrificat creditorii nevinovați de stările cauzate de criza generală și de haosul politic, — și s’a agravat problema creditului în viața economică.

Noi nu-i credem pe corifeii vieții politice atât de mărginiți și incapabili de a face legă-

tură între cauză și efect. Ne mai dăm seama că acum după votarea și promulgarea legii, orice obiecțiuni împotriva ei, nu mai poate duce la scopul eliminării nedreptăților. De aceea cu reliefarea justeții punctului de vedere exprimat atât de clar și de atâtea ori în coloanele acestei reviste, — nu ne mai ocupăm cu această ocazie. Constatăm însă un singur lucru, că dela partidele politice, oricare ar fi ele, nu mai putem aștepta nimic bun. Din contră, faptul, că toate vâslesc în apele demagogiei, ne produc teama, că nerestabilirea echilibrului bugetului țării va duce la o nouă criză valutară. Și atunci ne vom întreba cu adâncă durere și explicabilă amărăciune, la ce a fost bună conversiunea, când după alte sacrificii aduse de țară pentru a repara greșelile partidelor politice, nu a putut fi salvată în schimb stabilitatea monedei!

Nici măcar această ultimă modificare, nu credem că va fi ultima. Și iată de ce?

O parte mare dintre „reprezentanții popoului”, cred, că prin votarea legii au rezolvit problema satelor, — că au redat „claselor producătoare” capacitatea și buna dispoziție pentru activitate rodnică. Și tocmai aici greșesc. Credem și noi, că s’a dat țaranului datornic liniște, pe un timp oarecare, cu mult mai scurt însă decât s’ar crede. Agricultorul este scutit de a-și plăti datoriile contractate. Dar criza agrară adevărată nu a fost soluționată. Singuri țaranii serioși și cumpătați, cari și-au știut menține echilibrul, nefăcând datorii speculative, dincolo de puterea lor de plată și au fost și sunt în toate actele lor chibzuiți, își dau seama, că boala agriculturii nu a fost vindecată, orice reclamă interesată se face legii

conversiunii. Și au dreptate. Compromiterea calculului rentabilității agriculturii, așa cum este ea practică încă la noi, are cu totul altă explicație. El nu poate fi corectat prin conversiuni, ori practicarea demagogiei, ci prin schimbarea sistemelor, de producție, prin raționalizarea agriculturii. Criza agrară nu va fi rezolvită, decât în două chipuri:

1. Sau se va intensifica producția potențându-i randamentul la nivelul atins de țările, cari ne concurează pe piața internațională cu produsele lor mai ieftine și standardizate. Dacă ridicată la acel nivel producția agricolă ea asigură rentabilitatea recerută să-l păstrăm pentru a lua lupta unei concurențe libere;

2. Sau dacă nici așa nu ne asigură rentabilitatea, să se abandoneze cultura cerealelor preferite azi, pentru a trece la alte culturi de plante, mai rentabile, ca să nu stăm la discreția străinilor și a naturii. Să industrializăm produsele agrare.

Până nu se va lucra în această direcție, o îndreptare a situației nu e de așteptat. Și când știm, că pentru a se putea adapta cerințelor unei evoluții atât de rapide și prompte, țăranul nostru cu firea-i conservativă, e atât de puțin capabil, — este de sine înțeles, că trecerea la un alt sistem de cultură a câmpului sau la cultivarea altor articole agrare, trebuie inițiată de îndrumătorii agriculturii.

Partidele politice, între cari cele mai multe au titlu „agrar“, „țăranesc“, etc. sau nu își dau seama de aceste adevăruri, și atunci trebuie huiduite de câte ori mărturisesc apărarea intereselor păturei țărănești; sau dacă își dau seama de neajunsurile agriculturii și de mijloacele de îndreptare, și totuși nu fac nimic, trebuie de-a dreptul alungate dela sate și pe unele organizații de exploatarea bunăcredinței țăranului, care prea ușor le acordă încrederea. Noi credem, că perpetuarea chaosului în criza agrară, din partea partidelor se face intenționat, pentru a avea titlu de a deștepta în masele electorale rurale nădejdi, și de a distribui cu nemiluita promisiuni lipsite de bun simț.

La orașe lumea începe a fi în curat cu partidele. Aici lumea s'a săturat de jocul lor frivol. Propagarea ideii corporatismului și dorul de dictatură sunt cele mai bune dovezi a discreditului progresiv de care sunt împărțite partidele. Numai, că de mișcările de nemulțumire a orașelor, care nu au decât partea mai mică a populației țării, partidele politice abia acum când a început să prindă teren curentele extremiste, au fost dispuse să ia notă. Când aceste manifestări vor prinde rădăcini

la sate, — și a început deja să prindă — atunci va fi prea târziu. Guralivii de azi vor dispărea. Au săcătuit bugetul țării, au distrus viața economică a țării, au împovărat populația cu sarcini insuportabile, și continuă a se complăce în atitudini și năravuri, pe cari țara nu le va mai putea suporta multă vreme.

Credem în osânda, care totuși le va ajunge. Acesta e răspunsul nostru la păreriile judicioase ale colaboratorului nostru, Ing. Brânduș, din articolul din numărul precedent al revistei noastre.

VERAX.

Punere în practică.

In cursul activității mele publice din trecut eram obișnuit a discuta chestiile care mă preocupau în cercurile interesate — în rândul întâi în mod principial — pentruca apoi să încerc a le pune în practică, deoarece ele numai aplicate, câștigă o valoare reală.

Intr'un număr premergător al „Revistei Economice“ cu binevoitoarea îngăduire a direcțiunii și redacției acestei reviste, am publicat sub titlul „Lichidare-Finanțare“ un articol în care am afins mai multe chestiuni pe care ași fi dorit să le discut în prealabil și în contradictoriu cu membrii cons. de adm. al „Solidarității“, care-și au domiciliul în Sibiu.

Fiind aceștia prea ocupați cu alte lucrări de importanță și preocupați de probleme poate mai arzătoare decât cele avute în vedere de mine, o discuțiune nu a avut loc, iar adresa mea făcută ad. gen. din 6 Maiu a. e., a „Solidarității“, — a rămas probabil din lipsă de timp — necitită în adunare.

Pentru a arăta cum cred că s'ar putea pune în practică unele măsuri de lichidare, m'am folosit de mandatul ce îl am ca administrator delegat al „Casei de păstrare“ din Săliște și am făcut Consiliului de administrație al institutului și comisiunii creditorilor unele propuneri concrete pe care doresc a le aduce la cunoștința și altor interesați.

Casa de păstrare din Săliște în urma eșuării întreprinderilor sale comerciale și industriale, îndurând o pierdere faptică aproape de treizeci milioane Lei, a fost nevoită să ceară intervenția judecătorească pentru un concordat preventiv cu credi-

torii săi. Cu sacrificarea imobilelor sale construite și cu un ajutor primit dela stat, a putut până în prezent să plătească creditorilor săi — care au primit și bunuri mobile și imobile în compensație — 50% din creanțele lor, iar acelor creditori care au prețins plata ratelor în numerar li s'au achitat 32¹/₂% a pretensiunii, în bani gata.

În urma loviturilor noi ce le-a primit institutul prin legile de conversiune, situațiunea ei s'a agravat. Pe lângă toate acestea se speră ca având creditorii indulgența cuvenită se va putea face față obligamentelor impuse de concordat și se va da răgaz ca să achite restul creanțelor în tranșe care corespund termenelor în care au să incurgă dela debitori ratele și dobânda stabilită în legea de lichidare. *)

În baza acestor stări de lucru propunerile concrete amintite mai sus le pot cuprinde în următoarele puncte:

1. Consiliul de administrație să îndrume biroul ca cererile înaintate de debitori prin intervenția judecătorilor să fie luate în deliberare în cale judecătorească pentru a se constata dacă ele corespund cerințelor legale și pentru cazul că ele sunt îndreptățite să se ceară stabilirea cuantumului creanței ce intră în lichidare, ca la 15 Noembrie a. c., situațiunea să fie limpezită în această privință.

2. Despre debitorii agricoli cari sunt scutiți prin lege de a face cereri către judecătorie, — biroul să compună după comune tablouri în care să fie exact socotite creanțele împreună cu accesoriile și să se evidențieze că la promulgarea legii care a fost cuantumului lor și după reducere de 50% până la 15 Noembrie cât face dobânda stabilită în lege pentru semestrul prim al anului întâi.

3. Despre socoteala făcută, debitorul agricol să fie pus de cu vreme în cunoștință, învîtându-se de către institut că pentru evitarea opririi averii sale mobile și imobile, prin mențiune la autoritatea locală competentă, să încheie acordul de plătire în curs de doi ani, reducându-i-se creanța stabilită cu alte 20%.

4. Față de creditorii urbani să se procedeze în mod similar făcându-li-se și acestora socoteala exactă și punându-li-se în vedere cazul unui acord de doi ani reducerea creanței cu alte 15%.

5. Creditorii institutului, cu ocazia prezentării lor la ghișeu să fie invitați de a face declarație în scris, că în scopul lichidării nestingherite a creanței sunt învoiați ca plata să se facă în tranșe semestriale de cel puțin 2¹/₂% în prima jumătate a lunii Decembrie și Iunie a fiecărui an și anume, după ce a intrat ratele stabilite dela debitorii institutului.

6. Biroul înainte de sfârșitul anului curent să pregătească tablouri despre pagubele cauzate institutului prin reducerea impusă de lege a creanțelor sale cuprinse în conturi, pentru ca să se adune elementele necesare pentru contul ce va trebui să treacă la bilanș pentru egalare.

7. Totodată biroul va face și inventarul creanțelor reduse — care vor fi a se plăti în rate egale de către debitorii institutului — ca pe baza acestui inventar să se facă amortizările în singuratecele conturi.

8. Întrucât acordul dela punctul 5 nu se va putea realiza, cons. de adm. să iee hotărâre că institutul va beneficia de procedura cuprinsă în lege de a cere repartizarea pagubei asupra creditorilor și eșalonarea plăților pentru restul creanței, în timpul fixat de lege.

9. La caz că în urma unei acțiuni colective a cercurilor interesate, guvernul fărăi ar pregăti un proiect de lege pentru convertirea în rentă perpetuă de stat a acelor creanțe particulare, care se bazează pe titluri executorii și au o acoperire dublă a valorii în ipotecă ori gaj și garanții speciale, — institutul să prezinte acest fel de creanțe din portofoliu propriu, spre conversiune.

10. Creanțele debitorilor, stabilite în mod legal vor putea fi în cale de învoială cedate, prin compensațiune creditorilor, întru achitarea integrală sau parțială a pretensiuniilor lor.

*

În împrejurările de constrângere în care instituțiunile financiare, lovite de asprimea legii de lichidare, se află în prezent, prin propunerile cuprinse în punctele de mai sus, socot că s'ar putea pune în practică soluțiunile recomandate.

PETRE DRĂGHICI

fost preș. al „Solidarității“.

Lege*)

Asupra cecului.

Titlul I.

CAPITOLUL I.

Despre emiterea și forma cecului.

Art. 1. — Cecul cuprinde:

1. Denumirea de cec trecută în însuși textul titlului și exprimată în limba întrebuițată pentru redactarea acestui titlu.

2. Ordinul necondiționat de a plăti o anumită sumă de bani.

3. Numele celui care trebuie să plătească (tras).

4. Arătarea locului unde plata trebuie făcută.

5. Arătarea datei și a locului emiterii.

6. Semnătura celui care emite cecul (trăgătorul).

Art. 2. — Titlul căruia îi lipsește una din condițiile arătate în articolul precedent nu va fi socotit cec, afară de cazurile arătate în alineatele ce urmează:

În lipsa unei arătări speciale, locul arătat lângă numele trasului este socotit loc de plată. Dacă mai multe locuri sunt arătate lângă numele trasului, cecul este plătit la primul loc arătat.

În lipsa acestora, sau a oricăror alte arătări, cecul este plătit la locul unde trasul are principalul său stabiliment.

Cecul care nu arată unde a fost emis se socotește semnat la locul arătat lângă numele trăgătorului.

Art. 3. — Cecul nu poate fi tras decât asupra unui bancher. Cu toate acestea cecul tras și plătit în străinătate este valabil ca cec chiar dacă trasul nu este bancher.

Cecul nu poate fi emis decât dacă trăgătorul are disponibil la tras, disponibil asupra căruia are dreptul de a dispune prin cec, pe baza unei convențiuni exprese sau tacite. Titlul emis fără observarea acestor condițiuni valorează totuși ca cec.

Art. 4. — Cecul nu poate fi acceptat. Mențiunea de acceptare trecută pe cec se socotește nescrisă.

Orice mențiune de certificare, vedere sau alta echivalentă, scrisă pe titlu și semnată de tras, are numai efectul confirmării existenței disponibilului și împiedică pe trăgător de a-l putea retrage înainte de a fi trecut termenul de prezentare.

Art. 5. — Cecul poate fi stipulat plătit:

Unei anumite persoane, cu sau fără clauză expresă „la ordin“.

Unei anumite persoane, cu clauza „nu la ordin“, sau o expresiune echivalentă.

„La purtător“.

Cecul stipulat plătit unei anumite persoane, cu mențiunea „sau la purtător“, ori o altă expresiune echivalentă, este socotit cec la purtător.

Cecul fără arătarea beneficiarului este socotit cec la purtător.

Art. 6. — Cecul poate fi la ordinul trăgătorului însuși.

Cecul poate fi tras pentru contul unui terțiu.

Cecul nu poate fi tras asupra trăgătorului însuși, în afară de cazul unui cec tras între deosebite stabilimente ale aceluiași trăgător. În acest caz cecul nu poate fi la purtător.

Art. 7. — Orice stipulațiune de dobândă înscrisă în cec se socotește nescrisă.

Art. 8. — Cecul poate fi plătit la domiciliul unui terțiu, fie în localitatea unde trasul are domiciliul său, fie într-o altă localitate, cu condițiunea însă ca terțul să fie bancher.

Art. 9. — Dacă într'un cec suma de plată este scrisă în litere și în cifre, în caz de deosebire, suma de plată este cea scrisă în litere.

Dacă suma de plată este scrisă de mai multe ori, fie în litere, fie în cifre, în caz de deosebire, suma de plată este cea mai mică.

Art. 10. — Dacă cecul poartă semnăturile unor persoane incapabile de a se obliga prin cec, semnături false sau semnături ale unor persoane imaginare, ori semnături care pentru orice alt motiv, nu ar putea obliga persoanele care au semnat cecul, sau în numele cărora a fost semnat, obligațiunile celorlalți semnatori rămân totuși valabile.

Art. 11. — Orice semnătură a unui cec trebuie să cuprindă numele și pronumele sau firma celui care se obligă. Este totuși valabilă semnătura în care pronumele este prescurtat sau arătat numai prin inițiale.

Art. 12. — Cine pune semnătura sa pe un cec, ca reprezentant al unei persoane pentru care nu are împulnicirea de a lucra, e ținut personal, în temeiul cecului și, dacă a plătit, are aceleași drepturi pe care le-ar fi avut pretinsul reprezentant. Aceeași regulă se aplică reprezentantului care a depășit împulnicirea sa.

Orice persoană se poate obliga prin cec, prin mandat, chiar dacă mandatul este conceput în termeni generali, în ce privește dreptul mandatarului de a emite sau semna cecuri.

Art. 13. — Trăgătorul răspunde de plată. Orice clauză, prin care trăgătorul se descarcă de această răspundere, se socotește nescrisă.

Art. 14. — Dacă un cec necompletat la emitere a fost completat fără a ține seamă de înțelegerile intervenite, neobservarea acestor înțelegeri nu poate fi opusă posesorului, afară numai dacă acesta a dobândit cecul cu rea credință, sau dacă posesorul a săvârșit o greșală gravă în dobândirea cecului.

CAPITOLUL II.

Despre transmiterea cecului.

Art. 15. — Cecul stipulat plătit unei anumite persoane, cu sau fără clauză expresă „la ordin“, este transmisibil prin gir.

Cecul stipulat plătit unei anumite persoane, cu clauza „nu la ordin“ sau o expresiune echivalentă, este transmisibil numai în forma și cu efectele unei cesiuni ordinare.

Girul poate fi făcut chiar în folosul trăgătorului sau a oricărui alt obligat. Aceștia pot să gireze din nou cecul.

Art. 16. — Girul trebuie să fie necondiționat. Orice condițiune la care este supus se socotește nescrisă.

*) Publicată în „Monitorul Oficial“ No. 100 din 1 Mai 1934.

Girul parțial este nul.

Este de asemenea nul girul trasului.

Girul „la purtător“ este echivalent unui gir în alb.

Girul în folosul trasului are valoarea unei chitanțe, în afară de cazul când trasul are mai multe stabilimente și dacă girul este făcut în folosul unui stabiliment, altul decât acela asupra căruia cecul a fost tras.

Art. 17. — Girul trebuie scris pe cec sau pe un adaos al acestuia (allonge); el trebuie să fie semnat de girant.

Girul este valabil chiar dacă beneficiarul nu este arătat sau girantul a pus numai semnătura (gir în alb). În acest din urmă caz, girul pentru a fi valabil trebuie să fie scris pe dosul cecului sau pe adaos (allonge).

Art. 18. — Girul transmite toate drepturile rezultând din cec.

Dacă girul este în alb, posesorul poate:

1. Să-l completeze cu propriul său nume sau cu numele unei alte persoane.

2. Să gireze cecul din nou în alb sau unei anumite persoane.

3. Să predea cecul unui terțiu fără să-l gireze și fără să completeze girul în alb.

Art. 19. — Girantul, dacă nu există clauză contrarie, răspunde de plată.

El poate interzice un nou gir; în acest caz el nu răspunde către persoanele cărora cecul a fost ulterior girat.

Art. 20. — Deținătorul unui cec transmisibil prin gir este socotit posesor legitim, dacă justifică dreptul său printr'o serie neîntreruptă de giruri, chiar dacă ultimul gir este în alb, Girurile șterse se socotesc în această privință nescrise. Dacă un gir în alb este urmat de un alt gir, semnatarul acestuia este socotit că a dobândit cecul prin gir în alb.

Art. 21. — Girul pus pe un cec la purtător face pe girant răspunzător, potrivit dispozițiilor referitoare la regres; el nu transformă însă titlul într'un cec la ordin.

Art. 22. — Dacă o persoană a pierdut prin orice întâmplare posesiunea unui cec, posesorul în mâinile căruia a ajuns cecul, fie că este un cec la purtător, fie că este un cec transmisibil prin gir, pentru care posesorul justifică dreptul său, în modul arătat în art. 20, nu este ținut să predea cecul, afară numai dacă l-a dobândit cu rea credință sau dacă a săvârșit o greșală gravă în dobândirea lui.

Art. 23. — Persoanele împotriva cărora s'a pornit acțiune, în baza unui cec, nu pot opune posesorului excepțiunile întemeiate pe raporturile lor personale cu trăgătorul sau cu posesorii anteriori, afară numai dacă posesorul dobândind cecul a lucrat cu știință în paguba debitorului.

Art. 24. — Dacă girul cuprinde mențiunea „valoare pentru acoperire“, „pentru încasare“, „pentru procură“, sau orice altă mențiune care implică un simplu mandat, posesorul poate să exercite toate drepturile izvorâte din cec, dar nu-l poate gira decât cu titlu de procură.

Cei obligați nu pot opune în acest caz posesorului decât excepțiunile ce ar fi putut opune girantului.

Mandatul cuprins într'un gir „pentru procură“, nu încetează prin moartea mandantului, prin incapacitatea sau restrângerea capacității acestuia.

Art. 25. — Girul făcut posterior protestului sau unei alte constatări echivalente, sau după expirarea termenului de prezentare, produce numai efectele unei cesiuni ordinare.

Girul fără dată este socotit, până la dovada contrarie, ca fiind făcut înaintea protestului sau constatării echivalente, sau înaintea expirării termenului la care se referă alineatul precedent.

CAPITOLUL III.

Despre aval.

Art. 26. — Plata unui cec poate fi garantată printr'un aval, pentru întreaga sau numai pentru parte din sumă. Această garanție poate fi dată de un terțiu, altul decât trasul sau chiar de un semnatar al cecului.

Art. 27. — Avalul se dă pe cec sau pe adaos. El se exprimă prin cuvintele „pentru aval“, sau orice altă formă echivalentă; el este semnat de avalist.

El este socotit că rezultă din simpla semnătură a avalistului pusă pe fața cecului, afară numai dacă semnătura este a trăgătorului.

Avalul trebuie să arate pentru cine este dat. În lipsa acestei arătări el se socotește dat pentru trăgător.

Art. 28. — Avalistul este ținut în același mod ca și persoana pentru care a dat avalul.

Obligațiunea sa este valabilă chiar dacă obligațiunea pe care a garantat-o ar fi nulă pentru orice alt motiv decât un viciu de formă.

Când avalistul plătește cecul, el dobândește drepturile rezultând din cec împotriva persoanei pentru care a garantat și împotriva aceluia care sunt ținuti către acesta din urmă, în temeiul cecului.

CAPITOLUL IV.

Despre prezentarea la plată și despre plată.

Art. 29. — Cecul este plătitibil la vedere. Orice stipulațiune contrară se socotește nescrisă.

Cecul prezentat la plată înaintea zilei arătate ca dată a emiterii este plătitibil în ziua prezentării.

Art. 30. — Cecul emis și plătitibil în România trebuie, sub sancțiunea pierderii dreptului de regres, împotriva giranților și garanților, să fie prezentat la plată în termen de 8 zile, dacă este plătitibil în chiar localitatea unde a fost emis, iar în celelalte cazuri în termen de 15 zile.

Cecul emis într'o țară străină și plătitibil în România trebuie să fie prezentat în termen de 30 zile, iar dacă este emis în afară de Europa în termen de 70 zile.

Termenele aci arătate se socotesc din ziua arătată în cec ca dată a emiterii.

Dacă cecul este plătitibil în străinătate, termenul de prezentare va fi cel arătat de legea locului plății.

Dacă această lege nu dispune se vor aplica regulile înscrise în alineatele precedente.

Art. 31. — Când un cec este tras între două locuri, având calendare deosebite, ziua emiterii este

înlocuită cu aceea corespunzătoare a calendarului locului de plată.

Art. 32. — Prezentarea unui cec la un oficiu de compensații echivalează cu prezentarea la plată.

Art. 33. — Ordinul de a nu plăti suma din cec nu are efect decât după expirarea termenului de prezentare.

În lipsa unui atare ordin, trasul poate plăti și după expirarea termenului.

Art. 34. — Efectele cecului nu sunt afinse prin moartea trăgătorului, incapacitatea sau restrângerea capacității acestuia, intervine după emiterea cecului.

Art. 35. — Trasul poate cere, plătind cecul, ca el să-i fie predat cu mențiunea „achitat“ de către posesor.

Posesorul nu poate refuza o plată parțială.

În caz de plată parțială, trasul poate cere să se facă pe cec mențiune de această plată și să i se dea o chitanță.

Art. 36. — Trasul care plătește un cec, ce poate fi girat, este dator să verifice regularitatea succesiunii girurilor, dar nu și autenticitatea semnăturilor giranților.

Art. 37. — Când un cec este plătit într-o monedă, care nu are curs la locul plății, suma poate fi plătită, în termenul de prezentare a cecului, în moneda țării, după valoarea ei din ziua plății. Dacă plata nu a fost făcută la prezentare, posesorul poate, la alegerea sa, să ceară ca suma să-i fie plătită în moneda țării, fie după cursul din ziua prezentării, fie după cursul din ziua plății.

Valoarea monedei străine este determinată după uzurile locului de plată. Trăgătorul poate totuși să stipuleze că suma de plată va fi calculată după un curs indicat în cec.

Regulele aci arătate nu se aplică în cazul când trăgătorul a stipulat că plata va trebui făcută într-o monedă anume arătată (clauza de plată efectivă în monedă străină).

Dacă suma este arătată într-o monedă având aceeași denumire, dar o valoare diferită în țara de emisiune și în aceea a plății, se presupune că indicarea se referă la moneda locului de plată.

CAPITOLUL V.

Despre cecul barat, cecul plătit în cont, cecul netransmisibil și cecul de călătorie.

Art. 38. — Trăgătorul sau posesorul unui cec poate să-l bareze, cu efectele arătate în articolul următor.

Bararea se face prin două linii paralele puse pe fața cecului. Ea poate fi generală sau specială.

Bararea este generală dacă între cele două linii nu se face nici o arătare sau se face mențiunea „bancher“ sau alt termen echivalent; ea este specială dacă numele unui bancher se înscrie între cele două linii.

Bararea generală poate fi transformată în barare specială, însă bararea specială nu poate fi transformată în barare generală.

Tăierea (ștergerea) liniilor sau a numelui bancherului înscris se socotește ca și cum nu ar fi fost făcută.

Art. 39. — Cecul cu barare generală nu poate fi plătit de tras decât unui bancher sau unui client al trasului.

Cecul cu barare specială nu poate fi plătit de tras decât bancherului înscris în cec sau dacă acesta este trasul, unui client al său. Totuși, bancherul indicat poate recurge pentru încasare la un alt bancher.

Un bancher nu poate dobândi un cec barat decât dela unul din clienții săi sau dela un alt bancher. El nu poate să-l încaseze pentru alte persoane decât acestea.

Cecul purtând mai multe barări speciale nu poate fi plătit de tras decât în cazul a două barări, din care una pentru încasare prin intermediul unui oficiu de compensațiune.

Trasul sau bancherul care nu respectă dispozițiunile de mai sus răspunde de paguba cauzată până la concurența valorii cecului.

Art. 40. — Trăgătorul ca și posesorul unui cec poate interzice plata în numerar, inserând transversal pe fața cecului cuvintele „plătit în cont“, „numai pentru virament“, sau altă expresiune echivalentă.

În acest caz, cecul nu poate da loc din partea trasului decât la o operațiune de scripte (credit în cont, virament sau compensațiune). Operațiunea de scripte echivalează cu plata.

Ștergerea cuvintelor „plătit în cont“, „numai pentru virament“, se socotește ca și când nu ar fi fost făcută.

Trasul care nu respectă dispozițiunile de mai sus răspunde de paguba cauzată până la concurența valorii cecului.

Art. 41. — Cecul emis cu clauza „netransmisibil“ nu poate fi plătit decât primitorului sau, la cererea acestuia, să fie creditat în contul său curent.

Primitorul nu poate gira cecul decât unui bancher pentru încasare; bancherul nu-l poate gira mai departe. Girurile puse contra acestei prescripțiuni se consideră nescrise.

Ștergerea clauzei se consideră ca neavenită.

Cel care plătește un cec netransmisibil altei persoane decât primitorului, sau bancherului giratar pentru încasare, răspunde de plata făcută.

Clauza „netransmisibil“ trebuie pusă chiar de bancher, la cererea clientului.

Aceeași clauză poate fi pusă de un girant, cu aceleași efecte.

Art. 42. — Trăgătorul poate subordona plata cecului existenței pe titlu în momentul prezentării unei a doua semnături la fel cu a primitorului (cecul de călătorie).

CAPITOLUL VI.

Despre regresul în caz de neplată.

Art. 43. — Posesorul poate exercita dreptul de regres împotriva giranților, trăgătorului și celorlalți obligați dacă cecul prezentat în termen util nu este plătit și dacă refuzul de plată este constatat.

1. Fie printr'un act autentic (protest).

2. Fie printr'o declarațiune a trasului dată și scrisă pe cec, cuprinzând ziua când a fost prezentat.

3. Fie printr'o declarațiune dată a unui oficiu de compensațiune, constatatoare că cecul i-a fost remis în termen util și că nu a fost plătit.

Posesorul păstrează drepturile sale contra trăgătorului, cu toate că cecul nu a fost prezentat în timp util, sau nu s'a făcut protestul ori constatarea echi-

valență protestului. Dacă după trecerea termenului de prezentare, disponibilul nu mai există prin faptul transferului, posesorul cecului pierde aceste drepturi în total sau numai în limita sumei dispărută.

Art. 44. — Protestul sau constatarea echivalentă trebuie făcut înaintea expirării termenului de prezentare.

Dacă prezentarea s'a făcut în ultima zi a termenului protestul sau constatarea echivalentă poate fi făcută în prima zi lucrătoare ce urmează.

Art. 45. — Posesorul trebuie să încunoștiințeze de neplată pe girantul său și pe trăgător, în cele patru zile lucrătoare care urmează zilei protestului, sau constatării echivalente ori zilei prezentării, în caz de stipulațiune „fără cheltueli“. Fiecare girant trebuie, în cele două zile lucrătoare ce urmează zilei în care a primit încunoștiințarea, să anunțe pe girantul său de încunoștiințarea primită, arătând numele și adresele aceluia care au făcut încunoștiințările precedente; se va urma tot astfel până la trăgător. Termenele aci arătate curg dela primirea încunoștiințării precedente.

Când, potrivit prevederilor alineatului precedent, o încunoștiințare este făcută unui semnatar al cecului, aceeași încunoștiințare trebuie să fie făcută în același termen avalistului.

În caz când un girant n'a arătat adresa sau a arătat-o într'un mod ilizibil, încunoștiințarea făcută girantului, care îl precede, este îndestulătoare.

El trebuie să dovedească, că a făcut încunoștiințarea în termenul prescris. Acest termen va fi socotit ca observat, dacă o scrisoare cuprinzând încunoștiințarea a fost predată poștei în termenul prescris.

Acel care nu face încunoștiințarea în termenul mai sus arătat, nu decade din dreptul său de regres; el este răspunzător, dacă va fi locul, de paguba cauzată prin neglijența sa, fără însă ca daunele-interese să poată întrece suma din cec.

Art. 46. — Trăgătorul, girantul, avalistul, poate prin stipulațiunea „fără cheltueli“, „fără protest“ sau orice altă expresiune echivalentă, scrisă pe cec și semnată, să scutească pe posesor, pentru exercitarea dreptului de regres, de facerea protestului sau a unei constatări echivalentă.

Această stipulațiune nu scutește pe posesor de prezentarea cecului la termenele stabilite, nici de încunoștiințările ce urmează a fi făcute. Dovada neobservării termenelor este în sarcina aceluia care o opune posesorului.

Dacă stipulațiunea este înscrisă de trăgător, ea produce efectele sale față de toți semnatarii; dacă ea este înscrisă de către un girant sau avalist, ea produce efectele sale numai față de acesta. Dacă cu toată clauza înscrisă de trăgător, posesorul face protestul sau constatarea echivalentă, cheltuelile rămân în sarcina sa. Dacă stipulațiunea a fost înscrisă de un girant sau un avalist, cheltuelile protestului sau ale constatării echivalente, dacă un atare act a fost făcut, pot fi cerute dela toți semnatarii.

Art. 47. — Toți cei cari s'au obligat prin cec sunt ținuți solidar către posesor.

Posesorul are dreptul de urmărire împotriva tuturor, individual sau colectiv, fără a fi ținut să observe ordinea în care s'au obligat.

Aceiaș drept îl are oricare semnatar care a plătit cecul.

Acțiunea pornită împotriva unuia din obligați nu împiedecă urmărirea celorlalți, chiar dacă sunt posteriori aceluia împotriva căruia s'a procedat mai întâiu.

Art. 48. — Posesorul poate cere pe cale de regres:

1. Suma arătată în cec neplătit.
2. Dobânda legală, socotită dela prezentare.
3. Cheltuelile de protest sau cele ale constatării echivalente, acelea ale încunoștiințării făcute cum și celelalte cheltueli.

Art. 49. — Acel care a plătit prin regres cecul poate cere dela giranții săi:

1. Întreaga sumă plătită.
2. Dobânda legală la această sumă, socotită din ziua când a plătit suma.
3. Cheltuelile pe care le-a făcut.

Art. 50. — Oricare obligat împotriva căruia se exercită sau ar putea fi exercitat un drept de regres poate cere, în schimbul plății, predarea cecului, împreună cu protestul sau constatarea echivalentă și un cont de întoarcere achitat.

Orice girant care a plătit cecul poate șterge girul său și acelea ale giranților următori.

Art. 51. — Când prezentarea cecului, facerea protestului sau a constatării echivalente în termenele prescrise, este împiedecată de un obstacol de neînlaturat (prevedere legală, caz fortuit ori de forță majoră), aceste termene sunt prelungite.

Posesorul este dator să aducă, fără întârziere, la cunoștiința girantului său cazul fortuit ori de forță majoră și să facă pe cec sau pe adaos, mențiune dată și semnată de el de această încunoștiințare; pentru rest se aplică dispozițiunile art. 45.

După încetarea cazului fortuit ori de forță majoră, posesorul trebuie, fără întârziere, să prezinte cecul la plată și dacă este nevoie, să facă protestul sau constatarea echivalentă.

Dacă cazul fortuit ori de forță majoră ține peste 15 zile, socotite dela data când posesorul a încunoștiințat pe girantul său despre cazul fortuit ori de forță majoră, chiar dacă încunoștiințarea este făcută înainte de expirarea termenului de prezentare, drepturile de regres pot fi excitate fără a fi nevoie nici de prezentare, nici de protest sau de o constatare echivalentă.

Nu se socotesc cazuri fortuite ori de forță majoră faptele pur personale ale posesorului sau ale aceluia pe care el l-a însărcinat cu prezentarea cecului, cu facerea protestului sau a constatării echivalente.

Art. 52. — Între mai mulți obligați care au o situațiune egală în cec nu se poate exercita acțiunea cambială; raporturile dintre aceste persoane vor fi reglementate după normele relative la obligațiunile solidare.

Art. 53. — Cecul are valoare de titlu executor pentru capital și accesorii, stabilite conform art. 48 și 49.

Până la unificarea regulilor de procedură se extinde, în ce privește cecul, formula executorie, astfel cum este arătată în art. 135, cod. proc. civilă din Vechiul Regat.

„Instanța competentă pentru a investi cecul cu formula executorie, este judecătoria de ocol, dacă

suma arătată în cec nu depășește suma de 50.000 Lei și tribunalul în caz contrar.

Contra jurnalului de investire nu există drept de apel.

Cecul emis în străinătate are aceleași efecte executorii, dacă acestea sunt admise și de legea locului unde cecul a fost emis.

Somațiunea de executare trebuie să cuprindă transcrierea exactă a cecului sau a protestului, precum și a celorlalte acte din care rezultă suma datorită.

Art. 54. — În termen de 5 zile dela primirea somațiunii debitorul poate face opoziție la executare.

Opoziția se va introduce la instanța care a investit cecul cu formula executorie.

Ea se va judeca de urgență și cu precădere înaintea oricărei alte pricinii.

Hotărîrea pronunțată asupra opoziției va putea fi atacată cu apel în termen de 15 zile dela pronunțare.

Instanța va putea suspenda executarea numai în caz când oponentul nu recunoaște semnătura, înscriindu-se în fals, sau nu recunoaște procura.

În caz de suspendarea executării creditorul va putea obține măsuri de asigurare.

Art. 55. — În procesele pornite fie pe cale de acțiune, fie pe cale de opoziție, la somația de executare a cecului, debitorul nu va putea opune decât excepțiunile de nulitate a titlului, prevăzute de art. 2 precum și cele care nu sunt oprite de art. 23.

Excepțiunile personale vor trebui să fi de grabnică soluțiune și întotdeauna întemeiate pe o probă scrisă.

Excepțiunile trebuiesc invocate la primul termen de înfățișare.

Prin primul termen de înfățișare se înțelege primul termen, dela prima instanță, când procedura fiind îndeplinită, părțile pot pune concluzii în fond chiar dacă pârîtul sau oponentul nu se prezintă.

Art. 56. — Dacă din raportul care a dat naștere emisiunii sau transmisiunii cecului derivă o acțiune causală, aceasta rămâne în ființă, cu toată emiterea sau transmiterea cecului, afară de cazul când se dovedește novațiunea.

Posesorul cecului nu poate exercita acțiunea causală decât oferind debitorului restituirea cecului, depunându-l la grefa instanței competente și justificând în același timp îndeplinirea formalităților necesare pentru conservarea față de debitor a acțiunilor de regres ce-i pot aparține.

Art. 57. — Când posesorul cecului a pierdut acțiunea cambială contra tuturor obligațiunilor și nu are contra acestora acțiune causală, poate acționa pe trăgătorul care nu a avut disponibilul la tras, ori s'a îmbogățit pe nedrept în dauna sa.

Aceeaș acțiune o poate exercita în aceleași condițiuni, și în contra giranților.

Art. 58. — Protestul se face de portărel, iar în comunele nereședințe de tribunal, el poate fi făcut și de judecătorul de ocol.

În jiniturile unde funcționează notari publici, protestul va fi făcut de aceștia, potrivit competenței lor și legilor în vigoare.

Asistența martorilor nu este necesară la facerea protestului.

Art. 59. — Protestul poate fi încheiat prin act separat sau pe însuși originalul cecului, sau pe duplicatul sau adaosul acestora. Acest adaos poate fi adăugat de portărel, notar sau judecător. Dacă protestul se încheie pe adaos, acel care la încheiat trebuie să pună sigiliul oficial pe linia de unire.

Dacă protestul este făcut prin act separat, mențiune de facerea protestului va fi făcută pe titlul depus la protest, afară de cazul când a trebuit să se procedadă la facerea protestului fără posesiunea titlului.

Art. 60. — Protestul trebuie făcut la locul de plată în contra trasului sau al celui indicat pentru plată, chiar dacă nu sunt prezenți.

Dacă domiciliul acestor persoane nu poate fi găsit, protestul se va putea face în orice loc, din cuprinsul comunei locului de plată, după alegerea posesorului cecului.

Incapacitatea trasului sau a terțiului indicat în art. 8 nu dispensează de obligațiunea de a dresa protestul contra acestuia, afară de cazul când trasul este falit, în care caz sentința declarativă de faliment este suficientă pentru a exercita regresul.

Dacă trasul sau terțiul a încetat din viață, protestul se va face de asemenea pe numele său, după regulile precedente.

Art. 61. — Protestul trebuie să cuprindă :

1. Anul, luna ziua și ora în care a fost dresat.

2. Numele și pronumele celui care a cerut facerea protestului.

3. Numele persoanei contra căreia s'a făcut protestul.

4. Arătarea locului în care a fost dresat, cu mențiunea ceretărilor făcute.

5. Somațiunea de plată, cu răspunsurile primite sau motivele pentru care nu s'a obținut nici un răspuns.

Protestul va fi scris de portărelul, notarul sau judecătorul care l-a dresat.

Protestul prin act separat va trebui să cuprindă și transcrierea exactă a cecului.

Art. 62. — Protestul cerut de art. 43 poate fi înlocuit, dacă posesorul consimte, printr'o declarație de refuz de plată, scrisă și datată pe titlu sau pe foaia de prelungire (adaos) semnată de tras.

Această declarațiune, pentru a avea efectele protestului, trebuie investită cu dată certă, în termenul stabilit, pentru facerea protestului.

În cazurile prevăzute de primul alineat al acestui articol, girul fără dată se socotește făcut înainte de declarație.

Art. 63. — Corpul de portărei, judecătorul sau notarul public vor trebui să țină un registru de proteste, în care se vor înregistra zilnic și în ordinea datei cercurilor, cu arătarea mențiunilor cerute de articolele precedente.

Un tablou de proteste pentru neplata cecurilor făcute în cursul săptămânei de portărei, judecătorii sau notarii publici va fi trimis în cea dintâi zi a săptămânei următoare tribunalului și Camerei de comerț. Acest tablou va arăta data protestului, numele și pronumele persoanei împotriva căreia s'a făcut protestul, al celei care a cerut protestul și scadența titlului protestat. Tribunalul va trece tabloul în registrul de evidență protestelor cambiale prevăzute de art. 72 din legea asupra cambiei.

Originalul protestului făcut prin act separat va fi predat posesorului cecului.

(Da urma).